

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 186/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **MÉDIUS spol. s r. o.**, Daxnerovo námestie 3, Bratislava, IČO 31 346 120, zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom, Klincová 35, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 22 Cb 166/2008-1147 z 27. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 14 ods. 1 vyhlášky ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb. o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach v znení neskorších predpisov (ďalej len „medzinárodný pakt“) uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 22 Cb 166/2008-1147 z 27. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ ďalej žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 22 Cb 166/2008-775 zo 4. októbra 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 205/2017-944 z 10. novembra 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) bola žalovanému priznaná náhrada trov konania proti sťažovateľovi ako žalobcovi v danom konaní. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Podaním z 10. júla 2019 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za dovolanie v sume 10 eur. Uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 22 Cb 166/2008-1136 z 15. decembra 2020 bolo dovolacie konanie zastavené

z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku v lehote určenej okresným súdom. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 15. decembra 2020 sťažovateľ podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá napadnutým uznesením vydaným sudcom okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd doručením jeho dovolania žalovanému spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu a následným doručením vyjadrenia žalovaného sťažovateľovi na repliku začal konať vo veci samej. S poukazom na § 10 ods. 2 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) tvrdí, že začatie konania vo veci samej neumožňuje súdu konanie zastaviť pre nezaplatenie súdneho poplatku.

3.1. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom sudcu okresného súdu, podľa ktorého *«... podľa § 436 a nasl. CSP prvoinštančný súd vykonáva iba zákonom uložené úkony (pred samotným dovolacím konaním). Tieto úkony však nie je možné považovať „za konanie vo veci samej“. O dovolaní rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky, podľa ustanovenia § 438 a nasl. CSP („konanie na dovolacom síde“).*».

3.2. Podľa sťažovateľa nesprávnosť uvedeného právneho názoru je zrejmá z právnej úpravy dovolania [§ 419 až § 457 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)], ktoré nerozlišuje „samotné dovolacie konanie“ a jemu predchádzajúce konanie súdu prvej inštancie. Civilný sporový poriadok pozná len jedno dovolacie konanie, v rámci ktorého v definovanom rozsahu koná súd prvej inštancie, ako aj dovolací súd. Z uvedeného nie je možné prijať záver, že konanie súdu prvej inštancie v rámci dovolacieho konania nie je konaním vo veci samej. Civilný sporový poriadok nenadraduje konanie dovolacieho súdu nad konanie súdu prvej inštancie a vôbec nepozná okresným súdom používané slovné spojenie „samotné dovolacie konanie“. Súd prvej inštancie najprv vykonáva úkony smerujúce k splneniu poplatkovej povinnosti a až následne môže pristúpiť k ďalším nadväzným úkonom (§ 436 CSP). Úkony súdu prvej inštancie boli riadnymi úkonmi pri rozhodovaní o veci samej, ktoré vyvolali začatie konania vo veci samej. Uvedená skutočnosť bránila zastaveniu dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Napadnutým uznesením došlo k zastaveniu dovolacieho konania v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch.

4. Podľa sťažovateľa je zrejmé, že súdny poplatok za podané dovolanie proti uzneseniu krajského súdu [vyrubený podľa § 5 ods. 1 písm. a), § 6 ods. 2 druhej vety, § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch a položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov] nemá oporu v zákonnej úprave citovanej v danej výzve. Navyše okresný súd nezohľadnil skutočnosť, že dovolanie bolo podané elektronicky. Uvedené spôsobilo aj úplnú nejasnosť, zmätočnosť a vnútornú rozpornosť výzvy, keď pre sťažovateľa nebolo zrejmé, akú povinnosť má sťažovateľ plniť.

4.1. Podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia *„... samotná výzva zo dňa 10.07.2019, ktorou ho súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie (a ktorú prevzal jeho advokát), je dostatočne zrozumiteľná a splňa všetky zákonné záležitosti... súd skonštatoval, že pre poplatkové účely je postačujúce také odôvodnenie uznesenia ukladajúceho povinnosť zaplatiť súdny poplatok, z ktorého bola zrejmá položka sadzobníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu k zákonu o súdnych poplatkoch, podľa ktorej sa poplatok v určenej výške vyrubuje.“*. Z toho sťažovateľ

vyvodzuje, že zmätočnú a navzájom rozpornú argumentáciu v danej výzve okresný súd považuje za bezvýznamnú.

4.2. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že podľa výzvy je uplatňovaný poplatok podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov, ale sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť súdny poplatok v sume 10 eur (ide o položku 15a sadzobníka súdnych poplatkov, pozn.). Ani minimálna požiadavka, ktorá by mala existovať na obsahovú stránku výzvy na zaplatenie súdneho poplatku v zmysle argumentácie okresného súdu (odkaz na danú položku sadzobníka súdnych poplatkov), v tejto veci nebola naplnená. Táto skutočnosť ale nebránila okresnému súdu považovať výzvu za právne perfektnú. Podľa sťažovateľa ide o postup, ktorý nemá oporu v zákone, keď bolo možné zastaviť dovolacie konanie len po doručení riadnej výzvy súladnej so zákonom a nezaplatení súdneho poplatku. Ak okresným súdom uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok nezodpovedá zákonnej povinnosti, v prípade jej nesplnenia nemôže dôjsť k zastaveniu konania. Argumentácia okresného súdu nezohľadňuje skutočný stav veci. Okresný súd považuje za naplnenú podmienku, ktorá vo výzve naplnená nebola (odkaz na položku sadzobníka), a preto sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené.

5. Sťažovateľ ďalej namieta, že vo výzve bol poučený podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017. Vzhľadom na poučenie sťažovateľ zaplatil súdny poplatok v lehote na podanie opravného prostriedku proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Sťažovateľ preto navrhol, aby okresný súd postupoval podľa vlastného poučenia a uznesenie vyššieho súdneho úradníka zrušil. Okresný súd ale v napadnutom uznesení uviedol, že „... podľa právnej úpravy do 01.07.2017 platilo, že prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. Od 01.07.2019 už dodatočné zaplatenie súdneho poplatku v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu prvoinštančného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemá za následok zrušenie tohto uznesenia.“.

5.1. Podľa sťažovateľa opätovne vznikla situácia, keď vo výzve okresný súd uviedol poučenie v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch, podľa ktorého striktnie postupoval. Zároveň je nevyhnutné upozorniť na to, že náležitosťou výzvy je poučenie o následkoch jeho nezaplatenia. Ak výzva na zaplatenie súdneho poplatku obsahuje nesprávne poučenie o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, potom nemôže byť výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, a preto teda nebola naplnená podmienka na zastavenie dovolacieho konania. Postup sťažovateľa podľa daného poučenia nemôže mať negatívne následky pre stranu sporu, ak v dobrej viere postupovala podľa takéhoto poučenia. Zároveň okresný súd ignoroval obsahovú stránku vlastného poučenia a dôvodil len zmenou právnej úpravy. Absenciou riadneho poučenia, resp. existenciou nesprávneho poučenia sa okresný súd vôbec nezaoberal, čo má opätovne za následok nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia.

6. Postupom okresného súdu bola znemožnená sťažovateľovi riadna realizácia dovolacieho konania. Sťažovateľ je toho názoru, že zastavením dovolacieho konania za špecifikovaných podmienok došlo k obmedzeniu prístupu sťažovateľa k dovolaciemu súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

9. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je tiež zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní tieto predpoklady, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

10. Ústavný súd v minulosti opakovane (napr. II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015) zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch (napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a pod.) spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ týkajúci sa súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – o naplnení zákonom ustanovených predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku – spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby

vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014).

11. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

12. Podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak a) už začal konať vo veci samej, resp. c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona.

13. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

14. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2.

15. Podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

16. Novelou zákona o súdnych poplatkoch (zákon č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) bolo zmenené ustanovenie § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch; zároveň ňou boli doplnené ďalšie ustanovenia, t. j. § 14 ods. 3 a § 14 ods. 4.

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že poplatková povinnosť sťažovateľovi vznikla v súlade s § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch už podaním dovolania. Ustanovenie § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch prostredníctvom inštitútu následnej výzvy (použiteľnej v prípade nesplnenia zákonnej povinnosti poplatníka) umožňuje poplatníkovi zaplatiť súdny poplatok ešte v dodatočnej lehote, ktorú možno z jej povahy označiť za lehotu na nápravu. Účelom výzvy teda nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie, pričom samotná poplatková povinnosť vyplýva priamo zo zákona o súdnych poplatkoch.

18. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok za dovolanie pri jeho podaní, preto ho okresný súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 20 dní od doručenia výzvy. Sťažovateľ súdny poplatok v stanovenej lehote nezaplatil, preto okresný súd zastavil dovolacie konanie uznesením z 15. decembra 2020, ktoré vydal vyšší súdny úradník. Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za dovolanie 14. januára 2021, t. j. v lehote na podanie sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zastavení dovolacieho konania. Sťažovateľ tak zaplatil súdny poplatok za dovolanie oneskorene, hoci o procesných následkoch nesplnenia tejto povinnosti v lehote určenej okresným súdom bol riadne poučený vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017. Dodatočné

zaplatenie súdneho poplatku v lehote na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania je podľa aplikovateľnej právnej úpravy bez ďalšej relevancie a okresný súd uznesenie o zastavení konania nezruší (§ 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017).

19. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľ bol v dovolacom konaní kvalifikovane právne zastúpený. Ak bola jeho právnomu zástupcovi riadne doručená výzva (11. júla 2019), čo sťažovateľ nijako nespochybňuje, musel byť právny zástupca sťažovateľa uzrozumený s tým, že právna úprava zákona o súdnych poplatkoch účinná od 1. júla 2017 neumožňuje účinné dodatočné zaplatenie súdneho poplatku po vydaní rozhodnutia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v lehote stanovenej okresným súdom. Bolo úlohou sťažovateľa dbať o splnenie všetkých procesných povinností tak, aby všeobecné súdy mohli riadne pokračovať v dovolacom konaní (m. m. III. ÚS 196/2008, III. ÚS 563/2018). Sťažovateľ nerešpektoval pokyn okresného súdu obsiahnutý vo výzve napriek upovedomeniu o následkoch v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Z uvedeného vyplýva, že k obmedzeniu prístupu sťažovateľa k dovolaciemu súdu došlo z dôvodov na jeho strane.

20. V tejto súvislosti okresný súd poukázal aj na § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Právny záver okresného súdu, ktorým v relevantnej časti zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú, podľa názoru ústavného súdu preto nie je arbitrárny či zjavne neodôvodnený, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

21. Ústavný súd zaregistroval, že v poučení obsiahnutom vo výzve bol zjavne nesprávne odcitovaný aj § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017, ktorý súdu umožňoval zrušenie uznesenia o zastavení konania, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote na podanie odvolania proti tomuto uzneseniu. Nesprávne poučenie odkazujúce na už neplatné znenie zákona však nevyvoláva účinky, ktoré si sťažovateľ predstavuje. U právneho zástupcu sťažovateľa ústavný súd legitímne predpokladá (čl. 11 ods. 3 základných princípov Civilného sporového poriadku), že mal vedomosť o zmene právnej úpravy, ktorá v čase doručenia výzvy bola účinná viac ako 2 roky. Zároveň ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že od 1. júla 2017 rozhoduje o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v lehote stanovenej súdom vyšší súdny úradník, proti ktorého rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, a nie odvolanie (§ 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch). Na druhej strane je úplne zrejmé, že sťažovateľ bol v tej istej výzve riadne poučený aj v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017.

22. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), podľa ktorého advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Je zrejmé, že v tejto veci právny zástupca sťažovateľa nepostupoval s odbornou starostlivosťou tak, ako mu to ukladá § 18 ods. 2 zákona o advokácii.

23. Sťažovateľ ďalej namietol, že okresný súd v dovolacom konaní pred vyrubení súdneho poplatku doručovaním vzájomných procesných podaní sporových strán vykonával procesné úkony, ktoré vyvolali začatie konania vo veci samej. Táto skutočnosť podľa jeho názoru bránila zastaveniu

dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, napriek tomu okresný súd na jeho prípad neaplikoval § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch.

23.1. Termín „vec sama“ používa Civilný sporový poriadok na viacerých miestach, ale vždy len v spojení s meritórnym rozhodovaním v základnom konaní (§ 162 ods. 3, § 335 ods. 1, § 337 ods. 3, § 389 ods. 1, 2). Podľa § 212 ods. 1 CSP vo veci samej súd rozhoduje rozsudkom a podľa § 234 ods. 1 CSP súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje o veci samej, a preto pod konaním vo veci samej je potrebné prioritne rozumieť konanie o nároku uplatnenom žalobou, teda vykonávanie takých procesných úkonov súdu, ktoré bezprostredne smerujú k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

23.2. Keďže dovolanie je možné podať za podmienok ustanovených zákonom len proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, znamená to, že pred podaním dovolania musí byť skončené konanie vo veci samej, a to v prvoinštančnom i odvolacom konaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní vykonáva prieskum dovolaním napadnutého právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu, a to buď z pohľadu namietaných procesných pochybení uvedených v § 420 CSP (tzv. vady zmätočnosti) alebo (prípadne spoločne) z dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP vecnú správnosť právneho posúdenia sporných otázok odvolacím súdom tak, aby bol dodržaný princíp právnej istoty (čl. 2 ods. 2 CSP). Na tom nič nemení skutočnosť, že dovolací súd väčšinou preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej.

23.3. Aj dovolacie konanie má svoje „meritum“, ktorým je vykonanie dovolacieho prieskumu dovolacím súdom v rozsahu uplatnených dovolacích dôvodov. Podobne to platí pre odvolacie konanie, ktorého meritum je preskúvanie odvolaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, a to z pohľadu odvolateľom vymedzených odvolacích dôvodov. Je teda možné skonštatovať, že v opravných konaniach konajú v merite veci (vo veci samej) iba tie súdy, ktorým zákon zveruje funkčnú príslušnosť na konanie o opravnom prostriedku.

23.4. Z uvedeného je potom potrebné vyvodiť, že v dovolacom konaní koná „vo veci samej“ výlučne dovolací súd a úkony, ktorých vykonanie zákon ukladá v dovolacom konaní okresnému súdu (§ 436 a § 437 CSP), sú prípravnými úkonmi a nemožno ich považovať za úkony vo veci samej. To platí bez ohľadu na to, v akom poradí okresný súd tieto úkony vykonal.

23.5. Podľa názoru ústavného súdu preto nie je možné uvažovať v konaní o dovolaní o aplikácii § 10 ods. 2 písm. a) v spojení s § 9 ods. 6 zákona o súdnych poplatkoch tak, ako sa jej dožaduje sťažovateľ. Súd prvej inštancie v dovolacom konaní nevykonáva úkony vo veci samej, preto pre účely dovolacieho konania je možné považovať § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch za obsolentné ustanovenie.

24. Sťažovateľ tiež namietal, že okresný súd nezohľadnil podanie dovolania elektronickým spôsobom. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že proti výzve súdu na zaplatenie súdneho poplatku nie je zákonom ustanovený účinný opravný prostriedok. Poplatník preto nemá inú možnosť, než zaplatiť súdny poplatok v súdom určenej výške. V opačnom prípade sa vystavuje právnomu následku jeho nezaplatenia, t. j. zastaveniu konania. Až po zaplatení súdneho poplatku môže poplatník podať návrh na vrátenie celého zaplateného súdneho poplatku (§ 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) alebo na vrátenie súdneho poplatku zaplateného vo vyššej sume, ako sa mal zaplatiť (§ 11 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch), o ktorom je povinný súd rozhodnúť. V tejto veci sťažovateľ mal v prvom rade zaplatiť súdny poplatok za podané dovolanie a následne by mal

možnosť požiadať o jeho čiastočné vrátenie, ak pri podaní daného dovolania boli splnené podmienky v zmysle § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

25. Sťažovateľ ďalej namietal, že podľa výzvy mu súd určil poplatok podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov, ale jeho výšku určil na 10 eur. Túto námietku sťažovateľ uviedol prvýkrát výslovne až v ústavnej sťažnosti a neuplatnil ju v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Z vecného hľadiska je nesprávne uvedenie položky sadzobníka súdnych poplatkov len formálnym nedostatkom danej výzvy, keďže súdny poplatok bol vyrubený v správnej výške, ktorá nevyvoláva žiadne právne následky.

26. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

27. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu